

Yrityskaupan toteutusvaihtoehdot ja verotus

Juhani Ekuri
asianajaja, varatuomari

LUKANDER RUOHOLA HTO

ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW

Lukander Ruohola HTO Oy

- Liikejuridiikan asianajotoimisto
- Kaikki yrittäjien ja yritysten oikeudelliset asiat
- Erikoistunut mm. yrityskauppoihin ja sukupolvenvaihdoksiin
- Toimistot Turussa, Salossa, Helsingissä ja Kuopiossa
- Juristeja 20, koko henkilöstö 30

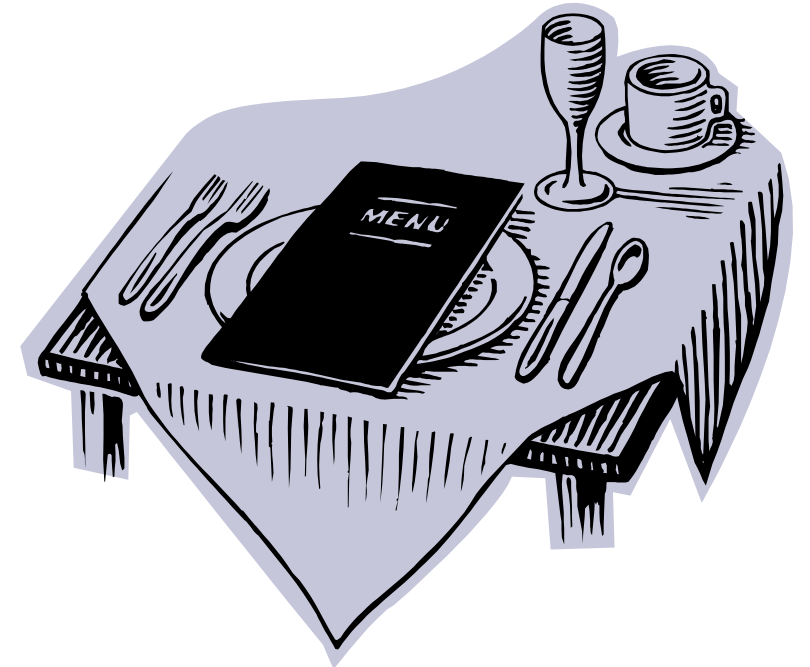

LUKANDER RUOHOLA HTO

ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW

Esityksen sisältö

- Yleistä yrityskaupan veroseuraamuksista
- Eri toteutusvaihtoehtoja
  - Osakkeiden vai liiketoiminnan kauppaa
  - Rakennejärjestelyjen tarve
  - Suunnattu osakeanti ja/tai omien osakkeiden hankinta
  - Jakautuminen
  - Osakevaihto
- Osakkaaksi toimivaan yhtiöön
  - Toteutustavat ja arvonmääritys
  - Vastikkeenmaksutavat
  - Osakassopimus
- Sukupolvenvaihdoshuojennukset verotuksessa

LUKANDER RUOHOLA HTO

ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW

Yleistä veroseuraamuksista

- Yrityskaupassa huomioitava useiden verolajien vaikutus, mm.
  - Tuloverotus
    - Kaupan yhteydessä realisoituva (myyjä ja ostaja)
    - Kaupan jälkeen (vaikutuksia yhtiön verotukseen?)
  - Varainsiirtoverotus
    - Vastikkeeseen luetaan myös ”luovutuksensaajan muulle kuin luovuttajalle tekemä suoritus, joka on luovutussopimuksen ehtona, samoin kuin suoritusvelvoite, josta luovutuksensaaja on luovutussopimuksen ehtojen mukaan ottanut vastattavakseen luovuttajalle tai muulle taholle, jos suoritus tai suoritusvelvoite tulee luovuttajan hyväksi”
  - Perintö- ja lahjaverotus
- Kokonaisverorasituksen kannalta tutkittava niin yritykselle, luopuvalle taholle kuin jatkajallekin aiheutuvat veroseuraamukset

LUKANDER RUOHOLA HTO

ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW

Osakekanta vai liiketoiminta?

- Osakkeiden/yhtiöosuuksien kauppa
  - Myyjälle parempi?
  - Selkeä
  - Riskit ostajalle?
  - Vastike myyjälle
- Liiketoiminnan (substanssin) kauppa
  - Kaupan kohteen määrittely (ml. työsuhteet)
  - Ostajan suosima?
  - Vastike yhtiöön

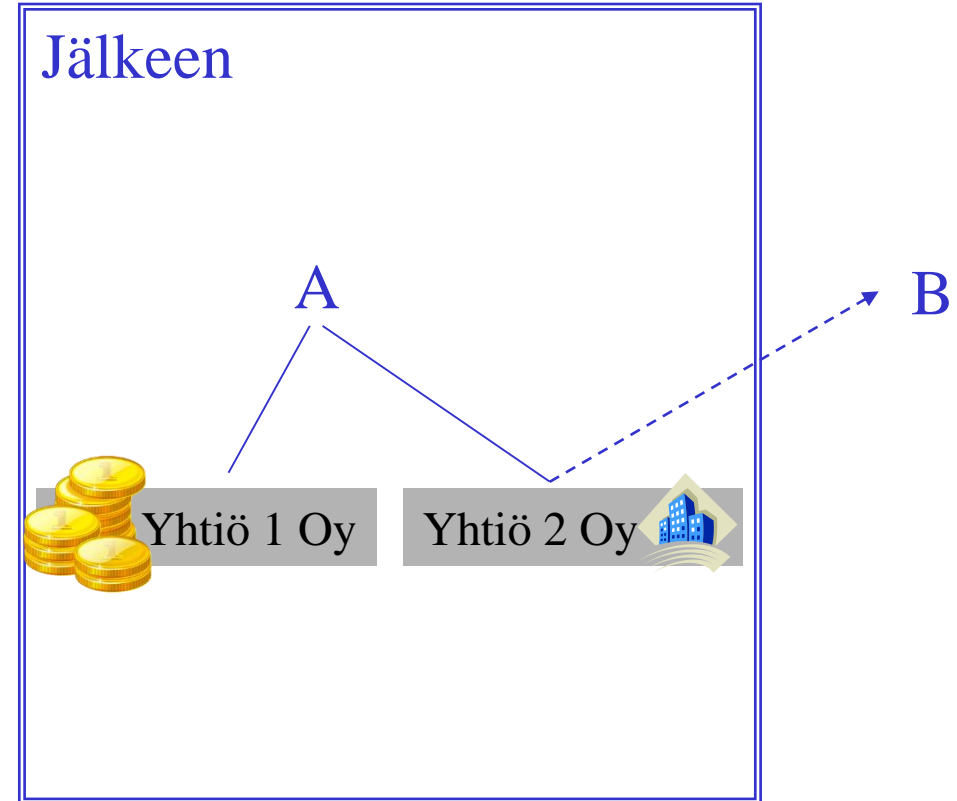
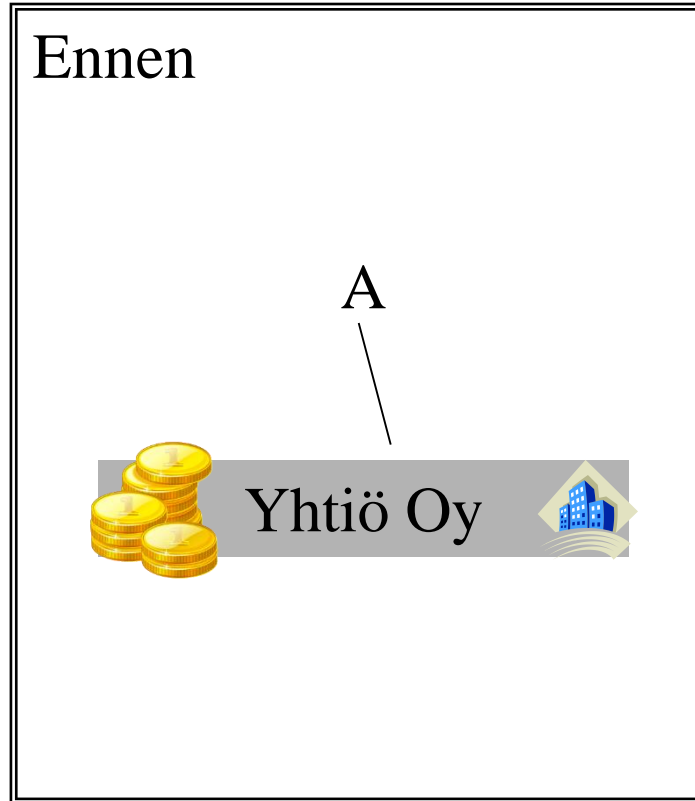

LUKANDER RUOHOLA HTO

ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW

Tarve kaupan kohteen rakennejärjestelyille?

Esimerkkinä jakautuminen ennen yrityskauppaa

LUKANDER RUOHOLA HTO

ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW

Jakautuminen

- Veroneutraali järjestely kun EVL:n edellytykset täyttyvät
  - Ei laukaise minkään verolajin veroseuraamuksia
- Vastikeosakkeiden hankinta-aika ja -meno johdetaan jakautuneen yhtiön osakkeista
- Kokonaisjakautuminen vs. osittaisjakautuminen
  - Liiketoiminnallisen kokonaisuuden määrittelyn haasteet
  - Ennakkoratkaisu

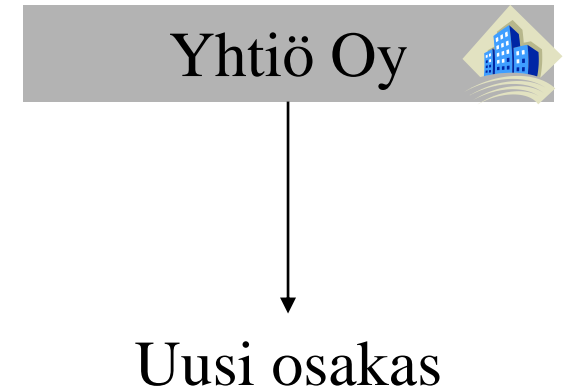

LUKANDER RUOHOLA HTO

ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW

Suunnattu osakeanti

- Jatkaja mukaan osakkaaksi
- Vastike yhtiölle
- Osakeyhtiölaki: yhtiön kannalta painava taloudellinen syy
- Merkintähinnan määrittely
- Mahdollisesti yhdistettynä erilajisiin osakkeisiin
- Jatkona esim. omien osakkeiden hankinta
- Osakassopimus

LUKANDER RUOHOLA HTO

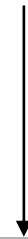
ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW

Omien osakkeiden hankkiminen

- Yhtiö lunastaa luopujan/myyjän osakkeita
- Voitonjakokelpoisilla varoilla $\approx$ vapaalla omalla pääomalla
- Omistajanvaihdos yhtiön omilla varoilla
- Osana hankintahintaa yhtiö voi luovuttaa esim. kiinteistön
- Peitellyn osingonjaon riski
- Lahjaverotuksen riski
- Ennakkoratkaisu!

Vanha osakas

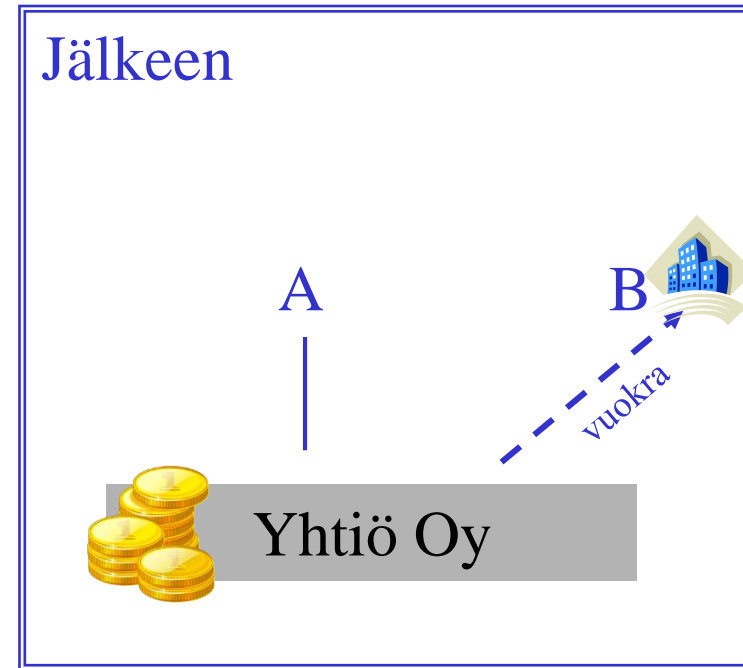
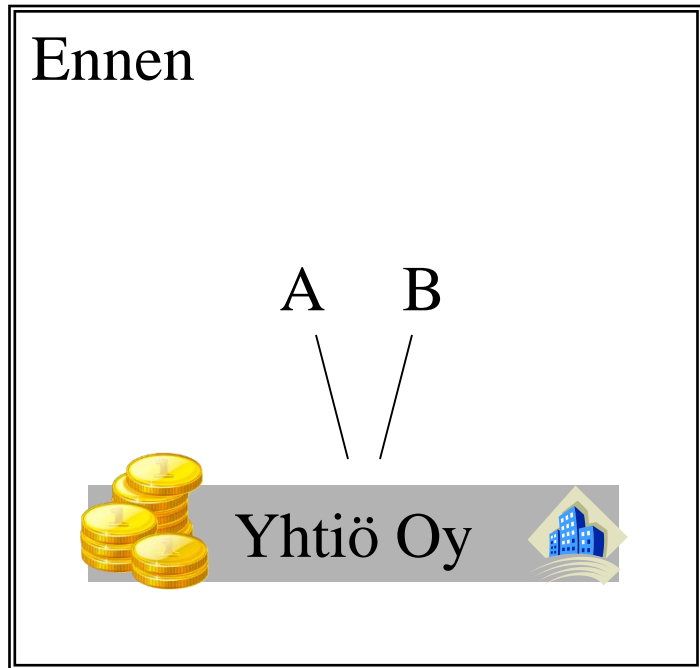
Yhtiö Oy

LUKANDER RUOHOLA HTO

ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW

Omien osakkeiden hankkiminen

LUKANDER RUOHOLA HTO

ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW

Osakevaihto

- Osakeyhtiö hankkii sellaisen osuuden toisen osakeyhtiön osakkeista, että sen omistamat osakkeet tuottavat **enemmän kuin puolet toisen yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä** ja antaa vastikkeena toisen yhtiön osakkeenomistajille liikkeeseen laskemiaan uusia osakkeitaan
- Tarvittavan äänivallan tuottavia osakkeita ei tarvitse hankkia yhdeltä osakkeenomistajalta, vaan ns. ryhmävaihto on mahdollinen
- Mikäli EVL:n kriteerit täyttyvät, on järjestely veroneutraali
  - Osakevaihtoa ei katsota saannoksi, eli vaihdossa saadut uudet osakkeet katsotaan hankitun silloin kun luovutetut osakkeet on hankittu
  - Uusien osakkeiden hankintamenoksi katsotaan vastikkeeksi annettujen osakkeiden (poistamaton) hankintameno
  - Luovutusvoittoa/tappiota ei synny
- Kohdeyhtiön osakkeet hankkiva yhtiö joutuu maksamaan varainsiirtoveron

LUKANDER RUOHOLA HTO

ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW

Osakassopimus

- Päätöksenteon sääntely
- Työskentelyvelvoite ja osakkeiden luovutusvelvollisuus
- Työskentelyn päättymisen syyt: Bad leaver ja Good leaver -tilanteet
- Muita lunastustilanteita
  - Umpikujatilanteiden ratkaisu?
  - Esim. 50/50 tilanteiden huutokauppamallit
- Kilpailukiello (vrt. kilpailukiello työsuhteessa)
- Luovutuskiello vai esim. etuosto-oikeus
- Myötämyyntioikeus- ja velvollisuus
- Yhtiön jatkorahoitus
- Osingonjakopolitiikka

LUKANDER RUOHOLA HTO

ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW

Käyvän arvon vaatimus verotuksessa

- Verotuksessa edellytetään käyvän arvon käyttämistä
  - TVL 61 §: veronalaista ansiotuloa on muun ohessa työsuhteen perusteella saatu palkka ja siihen rinnastettava tulo, eläke sekä **tällaisen tulon sijaan saatu etuus** tai korvaus.
  - TVL 66 §: ansiotuloa on etu työsuhteeseen perustuvasta oikeudesta merkitä yhteisön osakkeita tai osuuksia **käypää hintaa alempaan hintaan**
  - Lahjavero?
- Miten käypä arvo määritellään?
  - Vertailuluovutukset
  - Historiatiedot
    - Substanssiarvon ja kolmen viimeisen tilikauden tuottoarvojen keskiarvo
  - Alkuvaiheen yrityksen arvonmääritys
    - Substanssiarvo määrittää yleensä alarajan

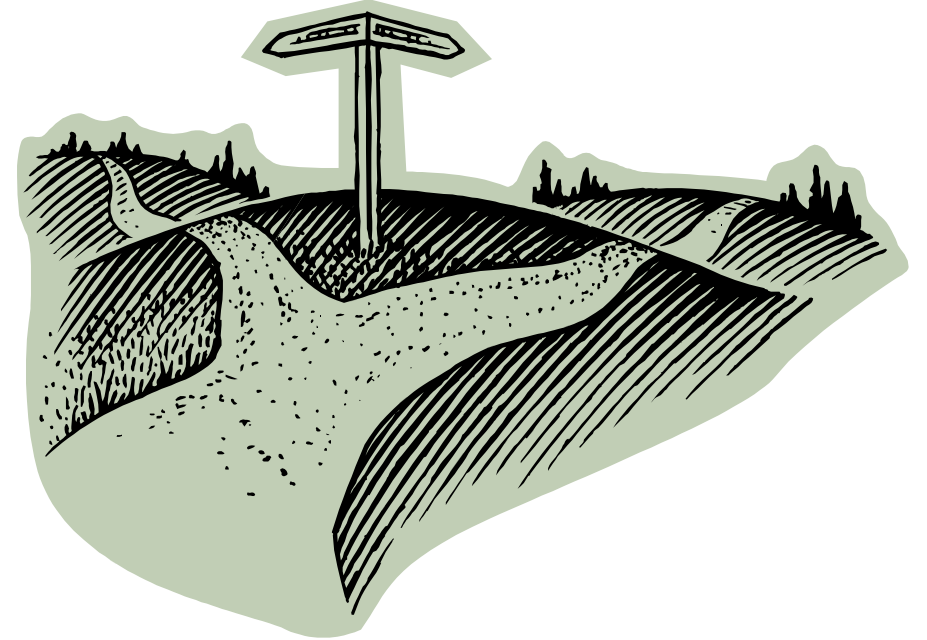

LUKANDER RUOHOLA HTO

ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW

Millaisella järjestelyllä osakkaaksi

- Osakeanti
  - Kohdeyhtiön suunnattu osakeanti
  - Erilajisten osakkeiden käyttö?
  - Merkintähinta/riski työsuhde-edusta
- Kauppa
  - Varainsiirtovero
  - Myyjänä yhtiön osakkeenomistajat
  - Riski työsuhde-edusta!
- Optio
  - Oikeus merkitä osakkeita tulevaisuudessa
  - Optioehdot
  - Verokohtelu

LUKANDER RUOHOLA HTO

ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW

Vastike velaksi?

- Anti
  - OYL: yhtiö ei saa antaa lainaa tai vakuutta ulkopuoliselle yhtiön tai sen emoyhtiön osakkeiden hankintaan
    - Poikkeuksena toimet, joiden tarkoituksena osakkeiden hankkiminen yhtiön **työntekijöille** (jakokelpoisten varojen rajoissa)
  - Ei voi olla koroton (12 kk Euribor)
  - Oltava aito lyhennyssuunnitelma
- Kauppa
  - Kauppahinta voidaan jättää velaksi
  - Voi olla koroton
  - Oltava aito lyhennyssuunnitelma

LUKANDER RUOHOLA HTO

ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW

Sukupolvenvaihdoksen valmistelu

Toteutusvaihtoehtoja

- Kauppa
    - kauppahinta yli $\frac{3}{4}$ käyvästä arvosta
    - luopuja: luovutusvoittoverovelvollisuus
    - jatkaja: ei lahjaverovelvollisuutta
  - Lahjanluonteinen kauppa
    - vastiketta maksetaan vain $\frac{3}{4}$ tai vähemmän käyvästä arvosta
    - luopuja: luovutusvoittoverovelvollisuus
    - jatkaja: lahjaverovelvollisuus lahjaksi katsottavalta osin
  - Lahja
    - vastiketta ei makseta
    - luopuja: ei luovutusvoittoverovelvollisuutta
    - jatkaja: lahjaverovelvollisuus
-
- Luopujalla mahdollisuus saada huojennusta luovutusvoittoverosta (tuloverolaki)
  - Jatkajalla mahdollisuus saada huojennusta lahjaverosta (perintö- ja lahjaverolaki)

LUKANDER RUOHOLA HTO

ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW

Sukupolvenvaihdoshuojennukset

Tuloverolain sukupolvenvaihdoshuojennus

- Sukupolvenvaihdoksessa syntynyt luovutusvoitto voi olla kokonaan verovapaa
- Huojennuksen edellytykset:
  - Luovutetaan vähintään 10 prosentin omistusosuus yrityksessä
  - Omaisuus ollut yli 10 vuotta luopujan omistuksessa
  - Saajana joko yksin tai yhdessä puolisonsa kanssa luopujan lapsi tai tämän rintaperillinen taikka hänen sisarensa, veljensä, sisarpuolensa tai velipuolensa.
  - Kaikkien edellytysten täytyttävä
- Huojennuksen menettäminen: luovutuksen saaja ei saa myydä kyseistä omaisuutta edelleen 5 vuoden aikana

LUKANDER RUOHOLA HTO

ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW

Sukupolvenvaihdoshuojennukset

Perintö- ja lahjaverolain sukupolvenvaihdoshuojennus

- Verotettavaksi 40 % verotusarvosta
- Edellytykset
  - Verovelvollisen kirjallinen pyyntö
  - Luovutuksen kohteena yritys tai sen osa
    - vähintään 10 % osakkeista / osuuksista
  - Lahjan/perinnön saaja jatkaa toimintaa lahjana/perintönä saaduilla varoilla
    - jatkettava välittömästi, ei vasta tulevaisuudessa
    - henkilökohtainen osallistuminen liiketoiminnan johtoon
  - HUOM: Sukulaisuussuhdetta ei edellytetä!
- Huojennuksen menettäminen: jatkaja ei saa myydä kyseistä omaisuutta edelleen 5 vuoden aikana

LUKANDER RUOHOLA HTO

ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW

Sukupolvenvaihdoshuojennukset

Perintö- ja lahjaverolain sukupolvenvaihdoshuojennus / Lahjan luonteinen kauppa

- Jatkaja maksaa luopujalle vastikkeena vain osan omaisuuden käyvästä arvosta, joten osa katsotaan jatkajan lahjaksi
- Jos vastike on enemmän kuin 50 prosenttia käyvästä arvosta, lahjavero jätetään hakemuksesta kokonaan maksuun panematta

LUKANDER RUOHOLA HTO

ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW

KIITOS

Juhani Ekuri

puhelin: 010 320 8423

juhani.ekuri@lrhto.fi

www.lrhto.fi

LUKANDER RUOHOLA HTO

ASIANAJOTOIMISTO • ADVOKATBYRÅ • ATTORNEYS AT LAW